

Βρυξέλλες, 11 Οκτωβρίου 2024
(OR. en)

14450/24

ELARG 131
COEST 554
CODEC 1931
CADREFIN 148
FIN 899
ECOFIN 1137
BUDGET 60
POLGEN 131

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια

Ημερομηνία: 10 Οκτωβρίου 2024

Παραλαβής:

Αποδέκτης: κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αριθ. εγγρ. Επιτρ.: COM(2024) 470 final

Θέμα: ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ
Ανακοίνωση σχετικά με το σχέδιο ανάπτυξης για τη Μολδαβία

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2024) 470 final.

σνημμ.: COM(2024) 470 final

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 9.10.2024
COM(2024) 470 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Ανακοίνωση σχετικά με το σχέδιο ανάπτυξης για τη Μολδαβία

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η πολιτική διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) παραμένει κεντρικής σημασίας για τη διασφάλιση και την προώθηση μιας ειρηνικής, σταθερής, ισχυρής και ενωμένης Ευρώπης. Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας καταδεικνύει για άλλη μια φορά την ανάγκη για αποφασιστικές γεωστρατηγικές επενδύσεις σε αυτή την πολιτική. Η πλήρης ένταξη της Δημοκρατίας της Μολδαβίας (στο εξής: Μολδαβία) είναι προς το πολιτικό και οικονομικό συμφέρον της ΕΕ, καθώς και προς το συμφέρον της στον τομέα της ασφάλειας. Αποτελεί άμεση απόκριση στις ευρωπαϊκές προσδοκίες των πολιτών της Μολδαβίας καθώς συμβάλλει στην ενίσχυση μιας σταθερής και ακμάζουσας δημοκρατίας με τη βελτίωση των οικονομικών και κοινωνικών τους συνθηκών διαβίωσης, και, τελικά, σε ένα μέλλον με περισσότερη ασφάλεια, ειρήνη και ευημερία. Η ΕΕ πρέπει τώρα να παράσχει την αναγκαία στήριξη στη Μολδαβία για να επιταχύνει τη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομική της ανάπτυξη και τη διαδικασία προσχώρησής της, με βάση τις μεταρρυθμίσεις που σχετίζονται με την ΕΕ, μέσω ενός νέου σχεδίου ανάπτυξης για τη Μολδαβία.

Η σύγκλιση της Μολδαβίας με την ενιαία αγορά της ΕΕ ξεκίνησε το 2014 με την προσωρινή έναρξη ισχύος της συμφωνίας σύνδεσης ΕΕ–Μολδαβίας¹, η οποία περιλάμβανε σφαιρική και σε βάθος ζώνη ελεύθερων συναλλαγών (DCFTA). Μέσω του οικονομικού και επενδυτικού σχεδίου (ΟΕΣ) για την Ανατολική Εταιρική Σχέση², η ΕΕ, σε συνεργασία με διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, έχει ήδη κινητοποιήσει ποσό 1,6 δισ. EUR δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων σε εμβληματικά έργα για τη Μολδαβία. Το ΟΕΣ υπήρξε καίριας σημασίας για την προώθηση επενδύσεων σε κρίσιμους τομείς, όπως η συνδεσιμότητα, η ενεργειακή απόδοση, η επιχειρηματική ανάπτυξη και η ανταγωνιστικότητα. Η πανδημία της COVID-19 και η μεγάλη οικονομική και κοινωνική επιβάρυνση που υπέστη η Μολδαβία ως συνέπεια του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και των προσπαθειών της Ρωσίας να αποσταθεροποιήσει τη χώρα μέσω εκστρατειών παραπληροφόρησης, καθώς και ενεργειακού και οικονομικού εξαναγκασμού³, έχουν επιβραδύνει την ανάκαμψη. Το κατά κεφαλήν ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) της Μολδαβίας αντιστοιχούσε στο 29 % του μέσου όρου της ΕΕ το 2023, ποσοστό που υποδηλώνει ένα σημαντικό χάσμα όσον αφορά την κοινωνικοοικονομική σύγκλιση με την ΕΕ.

Υπ' αυτές τις δύσκολες συνθήκες, και αφότου υπέβαλε αίτηση για προσχώρηση στην ΕΕ τον Μάρτιο του 2022, η Μολδαβία έχει επιδείξει ανθεκτικότητα και έχει εφαρμόσει σταθερά τις μεταρρυθμίσεις που είναι απαραίτητες για να σημειώσει πρόοδο στην ενταξιακή της πορεία. Χάρη στις μεταρρυθμιστικές δεσμεύσεις που αναλήφθηκαν, τον Ιούνιο του 2022 χορηγήθηκε στη Μολδαβία καθεστώς υποψήφιας χώρας και οι διαπραγματεύσεις προσχώρησης άρχισαν τον Ιούνιο του 2024. Ωστόσο, με τον σημερινό ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης και τον αργό

¹ Συμφωνία σύνδεσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας και των κρατών μελών τους, αφενός, και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας, αφετέρου· <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A22014A0830%2801%29>

² SWD(2021) 186 final.

³ Στις 4 Δεκεμβρίου 2023, η Ρωσία επέβαλε πλήρη απαγόρευση των εισαγωγών οπωροκηπευτικών από τη Μολδαβία.

ρυθμό σύγκλισης, η χώρα δεν θα είναι σε θέση να σημειώσει ταχεία πρόοδο στην πορεία της προς την ΕΕ χωρίς περαιτέρω αποφασιστική πολιτική και οικονομική στήριξη.

Η ΕΕ έχει αναγνωρίσει τη σημασία της στήριξης των εταίρων των Δυτικών Βαλκανίων με το νέο σχέδιο ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια που υποβλήθηκε το 2023⁴. Το σχέδιο ανάπτυξης για τη Μολδαβία αποσκοπεί στην αντιμετώπιση προκλήσεων παρόμοιων με εκείνες των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων, ενισχύοντας την κοινωνικοοικονομική σύγκλιση με την ΕΕ και στηρίζοντας τη διαδικασία προσχώρησης, με βάση την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων που σχετίζονται με την ΕΕ. Το σχέδιο ανάπτυξης για τη Μολδαβία θα δώσει νέα και συγκρίσιμη ώθηση στην οικονομία και την κοινωνία της Μολδαβίας. Το σχέδιο, το οποίο εδράζεται σε τρεις πυλώνες, θα επιταχύνει τις κοινωνικοοικονομικές και θεμελιώδεις μεταρρυθμίσεις (πυλώνας 1), θα ενισχύσει την πρόσβαση στην ενιαία αγορά της ΕΕ (πυλώνας 2) και θα αυξήσει τη χρηματοδοτική συνδρομή μέσω ειδικής διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τη Μολδαβία (πυλώνας 3). Από κοινού, το σχέδιο και η διευκόλυνση θα καταστήσουν δυνατές και θα παράσχουν κίνητρα για τις μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που απαιτούνται για την επιτάχυνση της διαδικασίας προσχώρησης, καθώς και για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την απανθρακοποίηση της οικονομίας της Μολδαβίας προς όφελος του λαού της.

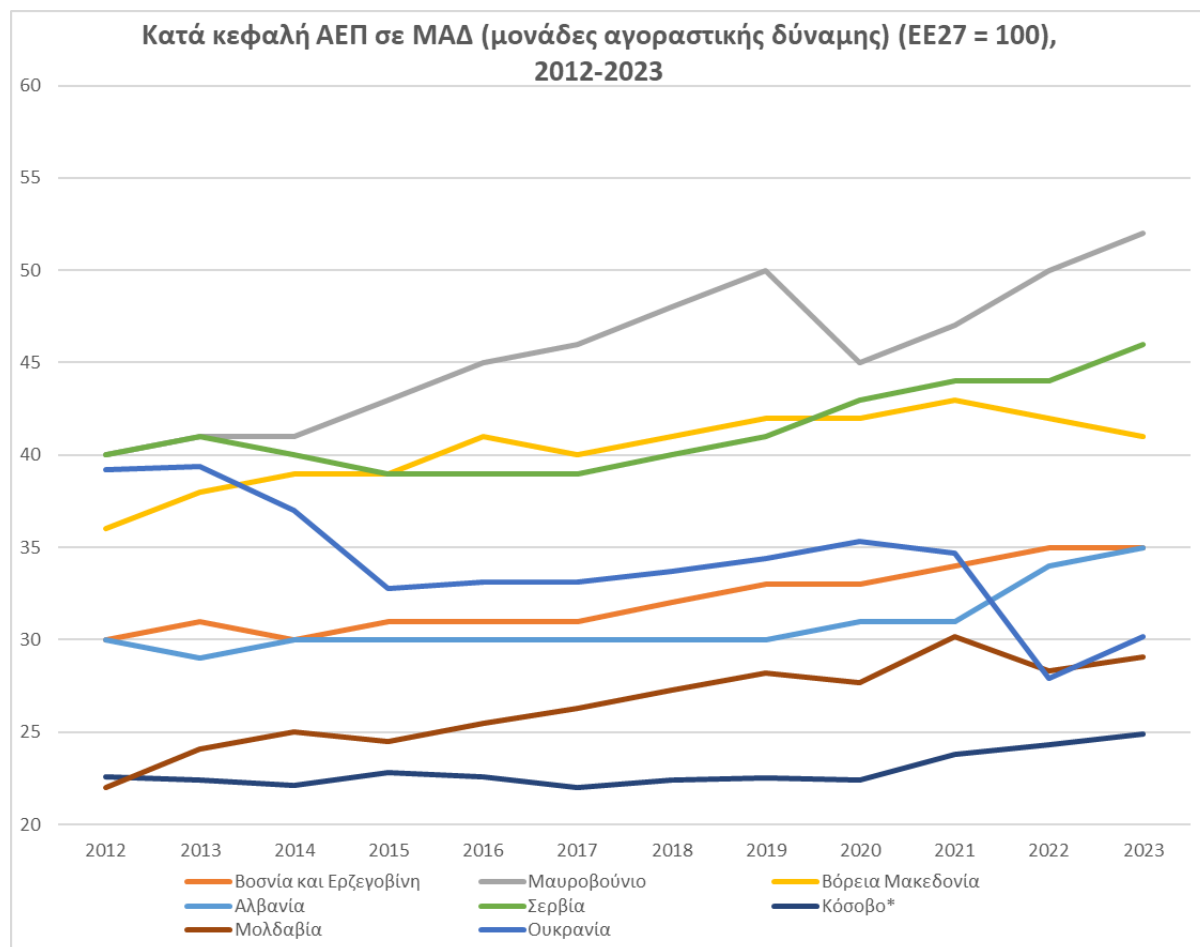
Το σχέδιο ανάπτυξης για τη Μολδαβία θα αντιμετωπίσει τις υποκείμενες διαρθρωτικές ελλείψεις που περιορίζουν το αναπτυξιακό δυναμικό της Μολδαβίας με την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της χώρας, τη στήριξη σημαντικών επενδύσεων στον ιδιωτικό τομέα και στις υποδομές, τη βελτίωση της οικονομικής διακυβέρνησης, την ανάπτυξη του κοινωνικού κεφαλαίου της, τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης και την προώθηση του κράτους δικαίου και των προσπαθειών για πάταξη της διαφθοράς. Το σχέδιο θα βοηθήσει τη Μολδαβία να αναπτύξει μια λειτουργική και ανοικτή οικονομία της αγοράς, ικανή να αντιμετωπίζει τις ανταγωνιστικές πιέσεις και τις δυνάμεις της αγοράς εντός της ΕΕ. Η επιτάχυνση της ευθυγράμμισης με τη νομοθεσία και τα πρότυπα της ΕΕ θα διευκολύνει επίσης τη σταδιακή ενσωμάτωση της Μολδαβίας στην ενιαία αγορά της ΕΕ καθώς θα καταστήσει διαθέσιμα ορισμένα από τα οφέλη της προσχώρησης στην ΕΕ ήδη πριν από την προσχώρηση, γεγονός που με τη σειρά του θα δώσει ώθηση στη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και θα δημιουργήσει θέσεις εργασίας.

1. Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΜΟΛΔΑΒΙΑΣ ΣΗΜΕΡΑ

Παρόλο που η παρούσα κυβέρνηση διαχειρίστηκε με αποφασιστικότητα τις αλληπάλληλες κρίσεις, η οικονομία της Μολδαβίας αντιμετώπισε δυσκολίες τα τελευταία χρόνια στις προσπάθειες βελτίωσης της σύγκλισης της με την ΕΕ. Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας ανήλθε στο 29 % του μέσου όρου της ΕΕ το 2023, ποσοστό που υστερεί σε σχέση με τις περισσότερες χώρες των Δυτικών Βαλκανίων. Η οικονομία της χώρας ανακάμπτει με βραδείς ρυθμούς από τους πρόσφατους εξωτερικούς κλυδωνισμούς και την ύφεση που προκλήθηκαν από την πανδημία της COVID-19 και επιδεινώθηκαν από τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, τη χρήση της ενέργειας ως όπλου από τη Ρωσία και την επακόλουθη

⁴ COM(2023) 691 final.

ενεργειακή και προσφυγική κρίση⁵. Η οικονομική ανάκαμψη αναμένεται να συνεχιστεί το 2024 και το 2025, αν και η ετήσια αύξηση του ΑΕΠ προβλέπεται να παραμείνει κάτω από τα επίπεδα που απαιτούνται για να επιτευχθεί ταχεία σύγκλιση με τον μέσο όρο της ΕΕ.

Πηγή: Eurostat και Παγκόσμια Τράπεζα.

* Η ονομασία αυτή χρησιμοποιείται με επιφύλαξη των θέσεων ως προς το καθεστώς και συνάδει με την απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών 1244/1999 και τη γνώμη του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσόβου.

Η οικονομία της Μολδαβίας έχει επίσης πληγεί από χρόνια υποεπενδύσεων, ενώ η οικονομική διαφοροποίηση παραμένει χαμηλή. Οι εξαγωγές της χώρας συνίστανται κυρίως σε γεωργικά και βιομηχανικά προϊόντα χαμηλής προστιθέμενης αξίας, όπως τα σιτηρά και οι ελαιούχοι σπόροι, ο ηλεκτρικός εξοπλισμός και τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα. Λόγω της έλλειψης

⁵Το 2020 το ΑΕΠ μειώθηκε κατά 8 %, λόγω της πανδημίας της COVID-19, και στη συνέχεια σημείωσε ισχυρή ανάκαμψη της τάξης του 14 % το 2021, όμως το 2022 η οικονομία της Μολδαβίας συρρικνώθηκε εκ νέου κατά 5 % μετά την έναρξη του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας. Η οικονομία διήλθε επίσης ενεργειακή κρίση που σχετίζεται με την εξάρτησή της από το ρωσικό φυσικό αέριο και σοβαρές ξηρασίες που επηρέασαν τις γεωργικές εσοδείες, οι οποίες είναι καθοριστικής σημασίας για τις οικονομικές επιδόσεις της Μολδαβίας. Η οικονομία της Μολδαβίας εισήλθε σταδιακά σε φάση ανάκαμψης, αν και με αργούς ρυθμούς, καθώς η αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ ανήλθε στο 0,7 % για το 2023.

ειδικευμένου εργατικού δυναμικού, της χαμηλής παραγωγικότητας και ενός από τα υψηλότερα ποσοστά μετανάστευσης στην Ευρώπη, η Μολδαβία δυσκολεύεται να διατηρήσει το ειδικευμένο ανθρώπινο κεφάλαιο που απαιτείται για την ανάπτυξη της οικονομίας της. Οι δημόσιες επενδύσεις παρέμειναν περιορισμένες ως ποσοστό του ΑΕΠ, γεγονός που μειώνει την ικανότητα της χώρας να αναβαθμίσει ζωτικής σημασίας ενεργειακές, ψηφιακές και μεταφορικές υποδομές. Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας έχει επιδεινώσει περαιτέρω τις δυσκολίες προσέλκυσης άμεσων ξένων επενδύσεων. Τα περιουσιακά στοιχεία των κρατικών επιχειρήσεων, τα οποία ανέρχονται περίπου στο ένα πέμπτο του ΑΕΠ της Μολδαβίας, αποτελούν δημοσιονομική επιβάρυνση για την οικονομία και συντείνουν στην έλλειψη ανταγωνισμού και στις ανεπάρκειες της αγοράς.

Σε συνδυασμό με το γενικά ασθενές επιχειρηματικό περιβάλλον και την εξάρτηση από τις εισαγωγές ενέργειας, τα εμπόδια αυτά περιορίζουν σε μεγάλο βαθμό την ικανότητα της Μολδαβίας να αξιοποιήσει σε σημαντικό βαθμό τις ευκαιρίες που προσφέρει η DCFTA με την ΕΕ. Η DCFTA προσφέρει πληθώρα αναξιοποίητων δυνατοτήτων που απαιτούν από τη Μολδαβία να αυξήσει όχι μόνο τον όγκο αλλά και την προστιθέμενη αξία όλων των εξαγωγών της στους τομείς της γεωργίας, της μεταποίησης, της πληροφορικής, των τεχνολογιών των επικοινωνιών και άλλων υπηρεσιών.

Μια φιλόδοξη στρατηγική μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων θα μπορούσε να αποτελέσει καταλύτη για την επίτευξη των στόχων αυτών.

2. ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΟΛΔΑΒΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΚΥΡΙΟΙ ΠΥΛΩΝΕΣ ΤΟΥ

Καθώς η Μολδαβία ανακάμπτει από τους πρόσφατους εξωτερικούς κλυδωνισμούς, είναι αναγκαίο να παρασχεθεί στη χώρα ουσιαστική στήριξη ώστε να αξιοποιήσει τις οικονομικές της ευκαιρίες, να επιταχύνει τη σύγκλιση και να προωθήσει τη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομική ανάπτυξη για τους πολίτες της. Για να εξασφαλιστεί έγκαιρη πρόοδος, το προτεινόμενο σχέδιο ανάπτυξης για τη Μολδαβία —όπως και για την Ουκρανία και τα Δυτικά Βαλκάνια— θα επικεντρώνεται σε τρεις πυλώνες:

- 1) **Επιτάχυνση των κοινωνικοοικονομικών και θεμελιωδών μεταρρυθμίσεων**⁶, μέσω της στήριξης ειδικού θεματολογίου μεταρρυθμίσεων που συνδέεται στενά με τη διαδικασία προσχώρησης της Μολδαβίας στην ΕΕ.
- 2) **Ενίσχυση της πρόσβασης στην ενιαία αγορά της ΕΕ**, με βάση τις ευκαιρίες που προσφέρει η σφαιρική και σε βάθος ζώνη ελεύθερων συναλλαγών και η συμμετοχή σε προγράμματα και πολιτικές της ΕΕ, με την επιφύλαξη της ευθυγράμμισης της Μολδαβίας με τους σχετικούς κανόνες της ενιαίας αγοράς της ΕΕ.
- 3) **Αύξηση της χρηματοδοτικής συνδρομής** για τη στήριξη της υλοποίησης κοινωνικοοικονομικών και θεμελιωδών μεταρρυθμίσεων και ως συμβολή στην

⁶ Η ομάδα κεφαλαίων «Θεμελιώδη ζητήματα» περιλαμβάνει: το κεφάλαιο 23 — Δικαστικό σύστημα και θεμελιώδη δικαιώματα, το κεφάλαιο 24 — Δικαιοσύνη, ελευθερία και ασφάλεια, Οικονομικά κριτήρια, Λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών, Μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, το κεφάλαιο 5 — Δημόσιες συμβάσεις, το κεφάλαιο 18 — Στατιστικά στοιχεία, και το κεφάλαιο 32 — Δημοσιονομικός έλεγχος.

ενεργοποίηση επενδύσεων, μέσω ειδικής διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τη Μολδαβία, οι εκταμιεύσεις από την οποία θα εξαρτώνται από την πρόοδο των μεταρρυθμίσεων.

Με την αμοιβαία ενίσχυση και αξιοποίηση της μεταρρυθμιστικής διαδικασίας σύμφωνα με τη συμφωνία σύνδεσης / DCFTA και τα αποτελέσματα του ΟΕΣ, οι τρεις αυτοί πυλώνες αντιμετωπίζουν τα υποκείμενα διαρθρωτικά προβλήματα που εμποδίζουν τη χώρα να επανέλθει σε τροχιά ανάπτυξης και θα μπορούσαν να βοηθήσουν τη Μολδαβία να διπλασιάσει το μέγεθος της οικονομίας της κατά την επόμενη δεκαετία. Σύμφωνα με την υφιστάμενη μεθοδολογία διεύρυνσης⁷, θα επιταχύνει επίσης την υιοθέτηση και την εφαρμογή του κεκτημένου και θα αποφέρει κοινωνικοοικονομικά οφέλη από την ολοκλήρωση πριν από την προσχώρηση της χώρας στην ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, θεμελιώδεις μεταρρυθμίσεις, μεταξύ άλλων για την ενίσχυση του κράτους δικαίου και των θεμελιωδών δικαιωμάτων, είναι απαραίτητες για την αξιοποίηση των οφελών της ολοκλήρωσης, τη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για την προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων και τη δημιουργία βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης με παράλληλη μείωση των εκπομπών.

Πυλώνας 1: Επιτάχυνση των κοινωνικοοικονομικών και θεμελιωδών μεταρρυθμίσεων, μέσω ειδικού θεματολογίου μεταρρυθμίσεων

Για να επιταχυνθεί η βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικοοικονομική σύγκλιση της Μολδαβίας με την ΕΕ πριν από την προσχώρηση, το σχέδιο ανάπτυξης για τη Μολδαβία θα επικεντρώνεται σε ένα θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων το οποίο θα συμβάλει στη διάρθρωση και τη διασφάλιση των φιλόδοξων μεταρρυθμιστικών πρωτοβουλιών της Μολδαβίας, παρέχοντας κίνητρα για την εφαρμογή τους και καθιστώντας δυνατή την πραγματοποίηση συνοδευτικών επενδύσεων. Θα βασίζεται στην εθνική αναπτυξιακή στρατηγική της⁸, την Εθνική Στρατηγική Οικονομικής Ανάπτυξης 2030, τις εθνικές τομεακές στρατηγικές, το θεματολόγιο σύνδεσης ΕΕ–Μολδαβίας για την περίοδο 2021-2027, τις υπάρχουσες συστάσεις από τις ετήσιες δέσμες μέτρων για τη διεύρυνση, τα συμπεράσματα του οικονομικού και δημοσιονομικού διαλόγου, και το πρόγραμμα οικονομικής μεταρρύθμισης (ERP) καθώς και το σχέδιο δράσης προτεραιότητας 2023-2024⁹. Το θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων που κατάρτισε η Μολδαβία θα αξιολογηθεί και θα εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Το θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων θα περιγράφει τις μεταρρυθμίσεις προτεραιότητας για την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη, και θα στηρίζεται σε **βασικούς μοχλούς οικονομικής ανάπτυξης**: οικονομική ανταγωνιστικότητα· οικονομική ανθεκτικότητα, συμπεριλαμβανομένων των υποδομών και της ενέργειας· οικονομική διακυβέρνηση· κοινωνικό κεφάλαιο· και πράσινη και ψηφιακή μετάβαση.

Για την προώθηση της **οικονομικής ανταγωνιστικότητας**, το θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων θα περιλαμβάνει δράσεις για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και τη στήριξη

⁷ COM (2020) 57 final.

⁸ [LP315/2022 \(legis.md\)](#)

⁹ Σχέδιο δράσης προτεραιότητας για την ενισχυμένη εφαρμογή της συνιστώσας που αφορά τη DCFTA της συμφωνίας σύνδεσης μεταξύ της Δημοκρατίας της Μολδαβίας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης την περίοδο 2023-2024: [Εμπορικές σχέσεις της ΕΕ με τη Μολδαβία \(europa.eu\)](#)

των ΜΜΕ, μεταξύ άλλων από ρυθμιστική άποψη· εφαρμογή της νέας βιομηχανικής πολιτικής· και προώθηση των εξαγωγών και των επενδύσεων που θα συμβάλουν στην ενσωμάτωση των τοπικών εταιρειών στις παγκόσμιες αλυσίδες αξίας. Η ενίσχυση της **οικονομικής ανθεκτικότητας** θα απαιτήσει διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις για τη γεφύρωση του χάσματος συνδεσιμότητας της Μολδαβίας, ιδίως με την ευθυγράμμιση των πολιτικών στους τομείς των μεταφορών, της ενέργειας, καθώς και του ψηφιακού τομέα, και με την πραγματοποίηση σημαντικά υψηλότερων επενδύσεων σε αυτούς τους καίριους τομείς. Επιπλέον, θα απαιτηθούν βελτιώσεις στην **οικονομική διακυβέρνηση**, μεταξύ άλλων με την ενίσχυση της διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών μέσω συστημάτων λογιστικού και άλλου ελέγχου, την αντιμετώπιση των ανεπαρκειών των κρατικών επιχειρήσεων και τη μείωση της κυριαρχίας τους στους παραγωγικούς τομείς.

Όσον αφορά το **κοινωνικό κεφάλαιο**, θα χρειαστούν μέτρα για τη στήριξη των μεταρρυθμίσεων στους τομείς της εκπαίδευσης, των δεξιοτήτων, της απασχόλησης χωρίς αποκλεισμούς και των ευκαιριών στην αγορά εργασίας, με ιδιαίτερη προσοχή στις νέες και τους νέους, την ισότητα των φύλων και την οικονομική χειραφέτηση των γυναικών, την κοινωνική προστασία και την υγεία.

Τέλος, σύμφωνα με τη δέσμευση της Μολδαβίας για επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050, η **πράσινη μετάβαση** ως οριζόντια προτεραιότητα θα βοηθήσει τη Μολδαβία να απανθρακοποιήσει την οικονομία και τις υποδομές της και να περιορίσει την υποβάθμιση και τη ρύπανση του περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο της μετάβασης αυτής θα αναληφθούν δράσεις για την παραγωγικότητα των πόρων και την κυκλική οικονομία, τη βιοποικιλότητα, το περιβάλλον χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και την ενίσχυση των περιβαλλοντικών θεσμών.

Το θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων θα περιγράφει τις σημαντικότερες μεταρρυθμίσεις **σε όλα τα θεμελιώδη ζητήματα** της διαδικασίας προσχώρησης στην ΕΕ λόγω του οριζόντιου χαρακτήρα τους, του κεντρικού ρόλου τους στη διαδικασία προσχώρησης και της σημασίας τους για μια ακμάζουσα οικονομία, ένα υγιές επιχειρηματικό περιβάλλον και την εμπιστοσύνη των επενδυτών. Οι μεταρρυθμίσεις θα ενισχύσουν το κράτος δικαίου, την καταπολέμηση της διαφθοράς και του οργανωμένου εγκλήματος, καθώς και τη διαχείριση των εσωτερικών υποθέσεων, συμπεριλαμβανομένης της ευθυγράμμισης με την ΕΕ όσον αφορά τις θεωρήσεις. Επιπλέον, οι μεταρρυθμίσεις θα διασφαλίσουν τα θεμελιώδη δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων της ελευθερίας της έκφρασης και της λειτουργίας των δημοκρατικών θεσμών, και θα ενισχύσουν τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης της Μολδαβίας.

Η επιτυχής εφαρμογή του **θεματολογίου μεταρρυθμίσεων** θα καθορίσει τον ρυθμό εφαρμογής του σχεδίου ανάπτυξης για τη Μολδαβία: οι εκταμιεύσεις της χρηματοδότησης της ΕΕ στο πλαίσιο της διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης θα εξαρτηθούν από την πρόοδο που θα επιτευχθεί και θα συμβάλουν στην επιτάχυνση του ρυθμού των ενταξιακών διαπραγματεύσεων.

Πολύωνας 2: Ενίσχυση της πρόσβασης της Μολδαβίας στην ενιαία αγορά της ΕΕ

Η παροχή στη χώρα περισσότερων ευκαιριών για την επίτευξη βαθύτερων δεσμών με την ενιαία αγορά της ΕΕ αποτελεί μέρος του βασικού σκεπτικού για το σχέδιο ανάπτυξης. Αφενός, θα ενισχύσει σταδιακά την ικανότητα της Μολδαβίας να αντιμετωπίζει τις ανταγωνιστικές πιέσεις της αγοράς και, αφετέρου, θα παράσχει πρόσβαση στην αγορά για αγαθά και υπηρεσίες υψηλότερης αξίας σε όλους τους τομείς με εξαγωγικό προσανατολισμό, με την προώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης και με τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Αποσκοπεί στη δημιουργία ισότιμων όρων ανταγωνισμού για τους εξαγωγείς της Μολδαβίας και της ΕΕ μέσω της εφαρμογής των κανόνων και των προτύπων της ΕΕ στα μολδαβικά προϊόντα.

Το σχέδιο ανάπτυξης προτείνει στοχευμένες δράσεις σε πέντε τομείς προτεραιότητας στους οποίους η Μολδαβία μπορεί να λάβει άμεσα μέτρα για την κλιμάκωση των οφελών της ενιαίας αγοράς: i) ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων και ενσωμάτωση στις αλυσίδες εφοδιασμού· ii) διευκόλυνση του εμπορίου και των μεταφορικών συνδέσεων· iii) ενσωμάτωση στην αγορά ενέργειας της ΕΕ· iv) ενσωμάτωση στην ψηφιακή αγορά· και v) πρόσβαση στον ενιαίο χώρο πληρωμών σε ευρώ (SEPA).

Οι άμεσες δράσεις θα επικεντρωθούν στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, με στόχο την τυποποίηση, την πιστοποίηση, την αξιολόγηση της συμμόρφωσης και την εποπτεία της αγοράς, γεγονός που θα συμβάλει στην αύξηση των εξαγωγών της Μολδαβίας στην ενιαία αγορά. Καθώς η χώρα επιτυγχάνει το αναγκαίο επίπεδο ετοιμότητας, θα καταστεί δυνατή η πρόσθετη πρόσβαση. Οι διαδικασίες διέλευσης των συνόρων, συμπεριλαμβανομένων των τελωνείων, μπορούν να διευκολυνθούν και να βελτιωθεί η συνολική ασφάλεια της αλυσίδας εφοδιασμού, μέσω της προσχώρησης της Μολδαβίας στη σύμβαση περί κοινού καθεστώτος διαμετακόμισης και της αξιοποίησης του συστήματος ελέγχου και πραγματογνωμοσύνης στις συναλλαγές (TRACES) **στο πλαίσιο του εμπορίου και των μεταφορικών συνδέσεων**. Επιπλέον, θα διερευνηθεί ο εξορθολογισμός των διαδικασιών στα σύνορα για τη βελτίωση των εμπορικών ροών. Η πρόσβαση της Μολδαβίας στον **ενιαίο χώρο πληρωμών σε ευρώ (SEPA)**, με την επιφύλαξη της εκπλήρωσης των αναγκαίων κριτηρίων και της λήψης απόφασης από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών, θα τονώσει το διασυνοριακό εμπόριο και τις επενδύσεις. Όσον αφορά την ενσωμάτωση στην ψηφιακή ενιαία αγορά, θα υποστηριχθούν οι ευκαιρίες ένταξης στον χώρο περιαγωγής της ΕΕ, καθώς και η σύνδεση με **εμβληματικές πρωτοβουλίες της ΕΕ**, συμπεριλαμβανομένων του πορτοφολιού ψηφιακής ταυτότητας της ΕΕ και της εφεδρείας της ΕΕ στον τομέα της κυβερνοασφάλειας.

Στους περαιτέρω πιθανούς τομείς συνεργασίας περιλαμβάνονται **τα φάρμακα κρίσιμης σημασίας, το ηλεκτρονικό εμπόριο και η αναγνώριση δεξιοτήτων**. Μέσω της πρόσβασης στη συμμαχία για τα φάρμακα κρίσιμης σημασίας, η Μολδαβία θα μπορούσε να αναπτύξει στρατηγικές εταιρικές σχέσεις για τη διασφάλιση του εφοδιασμού με φάρμακα κρίσιμης σημασίας. Θα μπορούσαν να αναπτυχθούν υπηρεσίες σχετικές με το ηλεκτρονικό εμπόριο, συμπεριλαμβανομένων της παράδοσης δεμάτων και των τουριστικών υπηρεσιών. Η συνεργασία στον τομέα των δεξιοτήτων και της αναγνώρισης των προσόντων θα στηρίξει την καλύτερη πρόσβαση των πολιτών της Μολδαβίας στην αγορά εργασίας της ΕΕ (βλ. παράρτημα).

Η Μολδαβία έχει ήδη στενές εμπορικές σχέσεις με τους γείτονές της στην ΕΕ, οι οποίες διπλασιάστηκαν την τελευταία δεκαετία. Θα πρέπει να διερευνηθούν περαιτέρω ευκαιρίες για

τη στήριξη της αύξησης του όγκου και της προστιθέμενης αξίας, καθώς και των δυνητικών οφελών για τη Μολδαβία, μεταξύ άλλων με την περαιτέρω ενίσχυση των εμπορικών σχέσεων με την Ουκρανία. Η ενισχυμένη πρόσβαση της Μολδαβίας στην ενιαία αγορά της ΕΕ υποστηρίζεται επίσης από τη συμμετοχή της στη ζώνη ελεύθερων συναλλαγών της Κεντρικής Ευρώπης (CEFTA)¹⁰. Στο πλαίσιο αυτό, η Μολδαβία αναμένεται να συνεχίσει να στηρίζει εποικοδομητικά το έργο του εν λόγω περιφερειακού οργανισμού. Θα παρασχεθεί περαιτέρω βοήθεια για την ενίσχυση των πολιτικών περιφερειακής ανάπτυξης και της έξυπνης εξειδίκευσης, λαμβανομένης υπόψη της διαπεριφερειακής συνεργασίας στην ΕΕ, μεταξύ άλλων στην περιοχή του Δούναβη και του Εύξεινου Πόντου¹¹.

Πολώνας 3: Αύξηση της χρηματοδοτικής συνδρομής για τη στήριξη κοινωνικοοικονομικών και θεμελιωδών μεταρρυθμίσεων και την προσέλκυση επενδύσεων

Η ΕΕ διαδραμάτισε κεντρικό ρόλο στην παροχή της αναγκαίας χρηματοδοτικής συνδρομής για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της Μολδαβίας κατά τα τελευταία έτη και προσέφερε στοχευμένη στήριξη. Από το 2021, η ΕΕ έχει επιβεβαιώσει σθεναρά τη στήριξη και την αλληλεγγύη της προς τη Μολδαβία, διαθέτοντας 2,2 δισ. EUR σε δάνεια και μη επιστρεπτέα στήριξη. Η Μολδαβία επωφελείται επί του παρόντος από τη στήριξη της ΕΕ στο πλαίσιο του Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας (NDICI). Η χρηματοδότηση διοχετεύθηκε μέσω πολλαπλών μορφών στήριξης, όπως η άμεση δημοσιονομική στήριξη, η μακροοικονομική χρηματοδοτική συνδρομή, η συμμετοχή σε προγράμματα της ΕΕ, και έργα με διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα με την εγγύηση του προϋπολογισμού της ΕΕ.

Ενόψει της ενταξιακής πορείας της χώρας, η διευκόλυνση μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τη Μολδαβία (στο εξής: διευκόλυνση) αποσκοπεί στην παροχή **αυξημένης χρηματοδοτικής στήριξης** για την εφαρμογή του συνολικού θεματολογίου μεταρρυθμίσεων. Οι επενδύσεις θα βοηθήσουν τη Μολδαβία να αξιοποιήσει πλήρως τις δυνατότητές της όσον αφορά τη βιώσιμη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη σε σύγκριση με τα κράτη μέλη της ΕΕ, τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και την επιτάχυνση της προσχώρησης της Μολδαβίας.

Η διευκόλυνση, η οποία υποβάλλεται χωριστά ως νομοθετική πρόταση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, θα εκταμιεύσει στήριξη ύψους έως 1,8 δισ. EUR και βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στη διευκόλυνση μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια¹². Θα χρηματοδοτηθεί από τα διμερή κονδύλια ύψους 420 εκατ. EUR που προβλέπονται για τη Μολδαβία στο πλαίσιο του NDICI και θα καλύψει την περίοδο 2025-2027. Μέρος του ποσού αυτού θα χρησιμοποιηθεί για την κινητοποίηση **δανείων**, τα οποία εκταμιεύονται απευθείας στον εθνικό προϋπολογισμό της Μολδαβίας, για την επιτάχυνση των μεταρρυθμίσεων που προσδιορίζονται στο θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων και για τη διευκόλυνση των απαιτούμενων επενδύσεων. Τα δάνεια αυτά θα έχουν εξαιρετικά ευνοϊκούς όρους, με μεγάλο χρόνο

¹⁰ Η Συμφωνία Ελεύθερων Συναλλαγών της Κεντρικής Ευρώπης (CEFTA) του 2006 συγκεντρώνει τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων και τη Μολδαβία σε μια περιφερειακή εμπορική ζώνη με στόχο την ελευθέρωση του εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών εντός της περιοχής. Οι εργασίες της CEFTA ενσωματώθηκαν στο σχέδιο δράσης για την κοινή περιφερειακή αγορά το 2020.

¹¹ Ιδίως μέσω της στρατηγικής της ΕΕ για την περιοχή του Δούναβη και του κοινού θαλάσσιου θεματολογίου για τον Εύξεινο Πόντο.

¹² Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1449 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη θέσπιση της διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια.

αποπληρωμής και ευνοϊκά επιτόκια. Η **μη επιστρεπτέα** χρηματοδοτική στήριξη θα εξακολουθήσει να παρέχεται από το διμερές κονδύλιο, συμπεριλαμβανομένης της τεχνικής συνδρομής που θα συνοδεύει την υλοποίηση των προτεραιοτήτων του σχεδίου ανάπτυξης και θα παρέχει στήριξη στην κοινωνία των πολιτών. Η Μολδαβία θα συνεχίσει να επωφελείται από περιφερειακές πρωτοβουλίες, καθώς και να συμμετέχει σε προγράμματα της ΕΕ.

Οι εκταμιεύσεις στο πλαίσιο της διευκόλυνσης θα εξαρτώνται από την υλοποίηση συγκεκριμένων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που προσδιορίζονται στο θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων, οι οποίες θα χρησιμεύσουν ως όροι πληρωμής, δηλαδή μετά την επίτευξή τους, θα ενεργοποιήσουν την αποδέσμευση κονδυλίων στο πλαίσιο της νέας διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης σύμφωνα με προκαθορισμένο χρονοδιάγραμμα.

Συνδέοντας την αυξημένη χρηματοδοτική στήριξη στο πλαίσιο του πυλώνα 3 και το θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο του πυλώνα 1, σε συνδυασμό με τις ευκαιρίες που προσφέρει ο πυλώνας 2 (πρόσβαση στην ενιαία αγορά της ΕΕ), το σχέδιο ανάπτυξης θα στηρίζει την κοινωνικοοικονομική σύγκλιση της Μολδαβίας με την ΕΕ, καθώς και τη διαδικασία προσχώρησής της, επιταχύνοντας την ευθυγράμμιση με τις αξίες, τη νομοθεσία και τα πρότυπα της ΕΕ.

Η διευκόλυνση αναμένεται να κινητοποιήσει νέες επενδύσεις ύψους περίπου 2,5 δισ. EUR από διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και τον ιδιωτικό τομέα. Αυτή η σημαντική αύξηση των δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων θα συμβαδίζει με την εφαρμογή του θεματολογίου μεταρρυθμίσεων για την υλοποίηση των υποδομών ενέργειας, μεταφορών και ψηφιακής συνδεσιμότητας που είναι απαραίτητες για την άνθηση των επιχειρήσεων και του εμπορίου. Η διευκόλυνση θα μοχλεύσει επίσης επενδύσεις για να συνοδεύσει τη Μολδαβία στην πορεία της προς την απανθρακοποίηση. Η **Επενδυτική Πλατφόρμα Γειτονίας (NIP)**¹³ θα αποτελέσει το κύριο μέσο για την υλοποίηση αυτών των επενδύσεων. Θα βασιστεί στο έργο που έχει ήδη πραγματοποιηθεί μέσω του ΟΕΣ για τη Μολδαβία¹⁴, το οποίο πρωτοστάτησε στις επενδύσεις σε κρίσιμους τομείς, όπως η συνδεσιμότητα, η ενεργειακή απόδοση, η επιχειρηματική ανάπτυξη και η ανταγωνιστικότητα.

Το σχέδιο ανάπτυξης, με έμφαση στο θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων και στις ευθυγραμμισμένες επενδύσεις, θα χρησιμεύσει ως ισχυρό στρατηγικό πλαίσιο και θα μπορούσε να στηρίζει τις προσπάθειες της Μολδαβίας για συντονισμό των δωρητών, ιδίως στο πλαίσιο της πλατφόρμας εταιρικής σχέσης για τη Μολδαβία, στην οποία συμμετέχουν τα κράτη μέλη της ΕΕ, οι χώρες της G7, οι διεθνείς εταίροι και οι εταίροι που συμμερίζονται τις ίδιες απόψεις.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η Μολδαβία είναι προσηλωμένη στην ενταξιακή πορεία προς την ΕΕ. Υπό το πρίσμα των επιπτώσεων του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και του υβριδικού

¹³ Η NIP είναι ένας μηχανισμός που αποσκοπεί στην κινητοποίηση πρόσθετης χρηματοδότησης για τη χρηματοδότηση έργων υποδομής στην ανατολική και νότια γειτονία της ΕΕ. Συγκεντρώνει επιχορηγήσεις από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της και τις χρησιμοποιεί για τη μόχλευση δανείων από ευρωπαϊκά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και συνεισφορών από τις ίδιες τις χώρες εταίρους.

¹⁴ Το ΟΕΣ έχει ήδη κινητοποιήσει 1,6 δισ. EUR σε δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις, αποδεικνύοντας την αποτελεσματικότητά του όσον αφορά την προσέλκυση πόρων και την ενίσχυση της οικονομικής ανθεκτικότητας.

πολέμου της Ρωσίας κατά της Μολδαβίας, εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις όσον αφορά την αναζωογόνηση της οικονομικής της ανάπτυξης και την προώθηση κοινωνικοοικονομικών μεταρρυθμίσεων με επαρκή ρυθμό. Σε συνέχεια του σχεδίου ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια, το σχέδιο ανάπτυξης για τη Μολδαβία αποτελεί έγκαιρη επέκταση της προσφοράς της ΕΕ ώστε να βοηθήσει τη Μολδαβία να ενισχύσει τις προοπτικές βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης και να επιταχύνει τις θεμελιώδεις μεταρρυθμίσεις που απαιτούνται για τη μείωση του χάσματος όσον αφορά την οικονομική σύγκλιση.

Μέσω των τριών αλληλένδετων πυλώνων του, το σχέδιο θα στηρίζει την **ενσωμάτωση της Μολδαβίας στην ΕΕ και στην ενιαία αγορά της**. Αποσκοπεί στην αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προκλήσεων, στην προώθηση θεμελιωδών μεταρρυθμίσεων όσον αφορά το κράτος δικαίου και την καταπολέμηση της διαφθοράς και του οργανωμένου εγκλήματος. Το σχέδιο θα καλύψει σημαντικά επενδυτικά κενά στις υποδομές και τις επιχειρήσεις, θα προωθήσει την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και θα αυξήσει την παραγωγικότητα εστιάζοντας σε καίριους τομείς με υψηλό αναπτυξιακό δυναμικό. Τελικά, αυτό θα επιτρέψει στην οικονομία της Μολδαβίας να διπλασιαστεί ενδεχομένως κατά την επόμενη δεκαετία και να προσελκύσει νέες επενδύσεις κεφαλαίου. Θα συμβάλει στη διευκόλυνση της δημιουργίας 5 000 νέων επιχειρήσεων και θα βοηθήσει 100 000 πολίτες της Μολδαβίας να βρουν εργασία.

Για να επωφεληθεί πλήρως από το σχέδιο ανάπτυξης, η Μολδαβία πρέπει να εφαρμόσει μεταρρυθμίσεις και **να διασφαλίσει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που θα περιλαμβάνει όλα τα τμήματα της κοινωνίας**. Αυτό θα πρέπει, με τη σειρά του, να οδηγήσει σε ταχύτερη ευθυγράμμιση με τη νομοθεσία και τα πρότυπα της ΕΕ, καθώς και σε μεταρρυθμίσεις στους θεμελιώδεις τομείς της διαδικασίας διεύρυνσης. Η αποτελεσματική εφαρμογή θα απαιτήσει έναν εύρωστο μηχανισμό με ισχυρό διοργανικό συντονισμό εντός της χώρας.

Το σχέδιο ανάπτυξης θα χρησιμεύσει ως στρατηγικός χάρτης πορείας για τις επενδύσεις κατά τα επόμενα έτη και θα παράσχει μια πλατφόρμα για καλύτερο συντονισμό των δωρητών, ή για την εξασφάλιση ευρείας και στοχευμένης στήριξης για ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις.

Με την προώθηση μιας ισχυρής και ανθεκτικής οικονομίας, το σχέδιο ανάπτυξης για τη Μολδαβία θα αποφέρει απτά οφέλη σε όλους τους πολίτες και θα θέσει τα θεμέλια για ένα μέλλον βιωσιμότητας, ευημερίας και ειρήνης για τη Μολδαβία, αντικατοπτρίζοντας τη φιλοδοξία της να επιταχύνει την ολοκλήρωση με την ΕΕ.